

зниження конкурентних можливостей залізничного транспорту України на світовому ринку транспортних послуг, унеможлиблює використання повною мірою ринкових механізмів господарювання і подальший розвиток галузі. Реформування залізничного транспорту насамперед вимагає якісного удосконалення законодавчої бази і організаційної структури, для чого необхідний системний та комплексний підхід з урахуванням закордонного досвіду.

Список бібліографічних посилань

1. Матвієнко В. В. Оцінка та перспективи розвитку залізничної галузі в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. № 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=994> (дата звернення: 06.11.2019).

2. Реформи залізничного транспорту // Міністерство інфраструктури України : офіц. сайт. URL: <http://mtu.gov.ua/content/reformi-zaliznichnogo-transportu.html> (дата звернення: 06.11.2019).

3. Татарчук І. В. Транспортне право України. Київ : Центр учб. літ., 2016. 304 с.

Одержано 08.11.2019

УДК 336.67

Ірина Фантинівна ЯСІНОВСЬКА,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри державних та місцевих фінансів

факультету управління фінансами та бізнесу

Львівського національного університету імені Івана Франка;

Вероніка Анатоліївна ІЩЕНКО,

студентка факультету управління фінансами та бізнесу

Львівського національного університету імені Івана Франка

ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

За умов переходу до ринкової економіки кожне підприємство зацікавлене у завоюванні якомога більшої частки відповідного ринку збуту. Це проявляється, насамперед, у конкуренції, яка притаманна ринковій економіці і є її рушійною силою. Кожне підприємство змагається за своїх споживачів, враховуючи їх уподобання та інтереси, а також виходячи із загальновиробничих і маркетингових тенденцій. Саме ці процеси забезпечують визначення ділової активності підприємства, що свідчить про його стабільність за сучасних умов. Тому, важливо приділяти належну увагу даній

характеристиці діяльності підприємства для того, щоб залишатися фінансово стійким та платоспроможним суб'єктом господарювання, ефективно розпоряджатися своїми ресурсами та підтримувати на належному рівні ділову репутацію.

Виникнення і розвиток поняття ділової активності діалектично зумовлене та практично виправдане, оскільки в цілому відображує суть змін в економіці, коли гостро постає потреба зіставлення розмірів вкладених ресурсів з проміжними та кінцевими результатами їх використання, що безпосередньо впливає на фінансовий стан суб'єкта господарювання і тісно пов'язане з ним [1].

Поняття «ділова активність» є достатньо широким та охоплює майже всі сфери діяльності підприємства. Ділова активність – це комплексна характеристика, яка відображає зусилля підприємств, спрямовані на забезпечення динамічності розвитку і досягнення поставлених цілей у різних напрямках діяльності. Основними цілями оцінки та аналізу ділової активності підприємств є здійснення ефективних управлінських рішень з метою забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності за умов ринкового середовища [3]. Дослідження ділової активності проводять аналізуючи низку показників, основними з яких є показники інтенсивності та ефективності використання ресурсів підприємства, а також шляхом перевірки виконання «золотого правила» розвитку підприємства, згідно з яким прибуток повинен зростати швидшими темпами, як обсяг реалізації продукції та вартість його майна.

На рис. 1 відображено індикатори розвитку підприємства, які свідчать про відповідний рівень ділової активності підприємства. Зокрема, стійка тенденція до зростання темпових показників вказує на високий рівень ділової активності, нестійка динаміка темпових показників вказує на середній рівень, а стійка негативна тенденція до зниження темпових показників – на низький рівень.

З метою підвищення рівня ділової активності підприємства повинні враховувати наступні фактори: орієнтація на розуміння і відповідність вимогам клієнтів, їх вподобаннями смакам; наявність відомої торгівельної марки (використання бренду); використання сучасних технологій у відповідному виді діяльності; забезпеченість кваліфікованими виробничими кадрами; високий рівень менеджменту та маркетингу; чітка ієрархія управління; зручне місце розташування, як щодо клієнтів так і щодо партнерів; обов'язкове використання ретельного планування діяльності підприємства; оперативність банківського обслуговування. Максимальне поєднання вказаних факторів забезпечує високий рівень ділової активності підприємства.

Рівень ділової активності	Високий	<ul style="list-style-type: none">– стійкий фінансовий стан– активна інвестиційна та інноваційна політика підприємства– стійка тенденція до зростання темпових показників– підвищення рівня ефективності використання ресурсів
	Середній	<ul style="list-style-type: none">– нестійкий фінансовий стан– епізодичне здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності– нестійка динаміка темпових показників– суттєве зниження значень показників ефективності використання ресурсів
	Низький	<ul style="list-style-type: none">– кризовий фінансовий стан– відсутність інноваційної діяльності– стійка негативна тенденція до зниження темпових показників– неефективне використання ресурсів

Рисунок 1 – Характеристика динамічності розвитку підприємства
(складено на основі: [1])

До складу факторів, що призводять до погіршення рівня ділової активності підприємства, відносять: обмеженість фінансовими ресурсами, доступними підприємству; розбалансування грошових коштів підприємства за обсягами і в часі; падіння обсягів виробництва і реалізації продукції; скорочення обсягів замовлень; затоварювання в усіх видах запасів; значний рівень інфляції.

Діяльність підприємства, яке зорієнтоване на успішне функціонування, повинна базуватись на своїх перевагах, тобто використовувати по максимуму усі свої можливості та, в той же час, зводити до мінімуму свої слабкі сторони, передбачаючи ймовірні загрози. Такий підхід дозволить господарчому суб'єкту не лише вірно побудувати політику управління в поточному періоді, а й чітко сформулювати напрямки стратегічного розвитку підприємства.

З-поміж напрямів підвищення ефективності використання ресурсів, можна виділити наступні: підвищення ефективності діяльності підприємства, яке здійснюється за рахунок прискорення обертання ресурсів і скорочення періоду їх обороту; збільшення числа обертів, що можливе шляхом скорочення періоду виробництва або скорочення періоду обігу; скорочення періоду виробництва, яке потребує вдосконалення технології, модернізації і автоматизації

виробництва; скорочення періоду обігу, що потребує більш ефективного і раціонального використання ресурсів, прискорення документообороту і розрахунків; покращення структури матеріаломісткості виробництва (перегляд затрат сировини та матеріалів, максимальне використання залишків сировини, закупівля матеріалу тільки за потребою, щоб останній не залишався на складі, тощо); підвищення фондоозброєності, за рахунок збільшення основних фондів, за допомогою реінвестування вільних коштів у виробництво [2].

Основні напрями підвищення ділової активності підприємства передбачають реалізацію наступних заходів:

- прискорення використання результатів науково-технічного та організаційного прогресу, що досягається за рахунок підвищення техніко-технологічного рівня виробництва, організаційних систем управління, швидкого оновлення обладнання);
- удосконалення організаційної структури за рахунок перегляду повноважень кожного працівника підприємства;
- поліпшення структури виробництва, зокрема підвищення коефіцієнтів завантаженості та оборотності;
- підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг за рахунок підвищення якості товару та послуг;
- розвиток та вдосконалення ЗЕД підприємства [4].

Висновок. Отже, за сучасних умов господарювання ділової активності підприємства відводиться ключове місце, адже вона є комплексною характеристикою і визначає його конкурентоспроможність на ринку. Саме від ділової активності підприємства залежить ефективність використання його ресурсів, що є можливим при правильній постановці пріоритетів і цілей. Менеджери та фінансисти підприємства повинні здійснювати достовірну оцінку ділової активності, що, в свою чергу, дасть змогу позитивно впливати на ефективність діяльності підприємства, вчасно виявляти негативні тенденції та уникати їх в майбутньому.

Список бібліографічних посилань

1. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 592 с.
2. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры. М. : Финансы и статистика, 2006. 560 с.
3. Статистика підприємств : навч. посіб. / С. О. Матковський, О. С. Гринькевич, О. З. Сорочак та ін. ; за ред. С. О. Матковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Алерта, 2013. 560 с.
4. Тимчишин-Чемерис Ю. В., Гвоздь С. І. Поняття ділової активності підприємства та напрями її підвищення. *Наука онлайн*. 2015. № 14. С. 161–170.

Одержано 09.11.2019